

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 26 30

F: +386 1 251 23 12

E: gp.ukom@gov.si

www.ukom.gov.si

RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
Slovenska c. 50
1000 LJUBLJANA

Številka: 060-2/2021/2

Datum: 28. 12. 2021

ZADEVA: Predlog za izvedbo revizije pravilnosti poslovanja v STA d.o.o.

ZVEZA: Računsko sodišče, revizija po sklepu št.: 320-20/2021/3, z dne 15. 12. 2021

Spoštovani!

Računskemu sodišču RS predlagamo, da v STA d.o.o. Ljubljana, kot enemu izmed treh revidirancev v reviziji, odrejeni s sklepom št. 320-20/2021/3, z dne 15. 12. 2021, najprej ali sočasno izvede skladno s (3) odstavkom Zakona o Računskem sodišču (ZRačS) revizijo pravilnosti poslovanja, s ciljem izreka mnenja o skladnosti poslovanja STA d.o.o. s predpisi, ki v državah članicah urejajo izvajanje storitev splošnega gospodarskega pomena (SSGP) po členu 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Predpisi, ki urejajo izvajanje SSGP, so del konkurenčnega prava EU, ki je nadrejeno nacionalnemu pravu, zato bi morala STA d.o.o. zagotavljati uresničevanje Zakona o Slovenski tiskovni agenciji skladno s pravom EU, to je s pravili Sklepa Komisije 2012/21/EU in Direktive 2006/111/ES, ki je prenesena v slovenski pravni red v ZPFOLERD-1. Finančno nadomestilo, ki ga STA d.o.o. prejema v času poslovanja po ZSTAgen za izvajanje SSGP nacionalne tiskovne agencije, šteje po navedenih pravilih EU za državno pomoč v obliki nadomestila za izvajanje gospodarske javne službe STA, na podlagi člena 106(2) PDEU. Državna pomoč STA za izvajanje javne službe pa je združljiva s pravnim redom EU le, kadar so pravila, ki jih določata navedena predpisa, dejansko izpolnjena.

V UKOM smo ugotovili, da STA izvajanja določb 4., 6. in 20. člena ZSTAgen ni zagotovila skladno z navedenima predpisoma EU. S ciljem, da bi v STA zagotovili izvajanje *mehanizma nadomestila in meril za izračun, nadzor in pregled nadomestila* za financiranje gospodarske javne službe (GJS) skladno s pravili člena 4., 5 in 6 Sklepa Komisije 2012/21/EU, je Vlada RS v juniju 2021 sprejela *Uredbo o opravljanju javne službe Slovenske tiskovne agencije*. Prejšnji direktor STA je ob podpori nadzornega sveta izvajanju predpisov EU oziroma Uredbe nasprotoval s sprožitvijo upravnega spora in celo z zahtevo za zadržanje njenega izvajanja, kar je Vrhovno sodišče zavrnilo. Uredba le podrobneje ureja poslovanje STA d.o.o. skladno s sedaj veljavnimi pravili, ki pa veljajo že od leta 2012.

Izpostavljamo, da je Komisija EU potrdila, da je STA zavezanka za izvajanje Sklepa Komisije 2012/21/EU in Direktive 2006/111/ES v aktu *State Aid SA.61014 (2021/N) - Slovenia Aid to the Slovenian Press Agency (STA)-S z dne 29. 4. 2021*. Komisija je državno pomoč v obliki nadomestila za izvajanje javne službe STA presojala s primerjavo elementov določb ZSTAgen in pravili Sklepa Komisije 2012/21/EU; preverjala je izpolnjevanje vseh določb člena 4 tega sklepa. Vendar Komisija v aktu z dne 29. 4. 2021 ni v celoti pravilno ugotovila dejanske

ureditve v ZSTAgen. Tako se na primer ni pravilno seznanila z določbami 20. člena ZSTAgen. V točki 16. tega akta je Komisija zapisala: »Article 20(2) to (4) of the STA Act states that the amount of annual State founding must not exceed the net public service costs. If the State funding of the previous year exceeds the net public service cost of the previous year and does not exceed 10 % per cent...; Komisija je brala ali prevedla določbe tako, kot bi morale glasiti. Dejansko pa je v (2) in (3) odstavku 20. člena ZSTAgen uporabljen namesto pojma »neto stroški« pojem »skupni stroški«, kar bistveno vpliva na presojo pravilnosti mehanizma nadomestila in meril za izračun, nadzor in pregled nadomestila.

Prav tako izpostavljamo, da je STA zavezanica za izvajanje določb III. poglavja ZPFOLERD-1 na podlagi določb točke b) 12. člena tega poglavja. Slovenija je v III. poglavje prenesla določbe člena 4 (a) do (c) Direktive 2006/111/EU.

Čeprav 6. člen ZSTAgen izrecno napotuje STA na skladnost poslovanja z ZPFOLERD-1, je iz letnih poročil STA (2014-2020) mogoče ugotoviti, da STA ni pravilno uresničevala 7. in 8. člena in sploh ni izvajala 9. in 10. člena ZSTAgen.

STA pri ločenem računovodskem evidentiranju dejavnosti gospodarske javne službe in tržne dejavnosti in poslovnih izidov ter sredstev in obveznosti do virov sredstev ni upoštevala pravil Slovenskega računovodskega standarda SRS 32 Računovodske rešitve za izvajalce gospodarskih javnih služb.

Utemeljeno je mogoče sklepati, da STA tudi ni vodila stroškovnega računovodstva skladno s Pravili skrbnega računovodenja PSR 3 (pred tem SRS 16) in ni izračunavala skladno s (5) odstavkom 8. člena ZPFOLERD-1 lastnih stroškovnih cen za javne storitve, ki jih zagotavlja na podlagi 4. člena oziroma 1. člena ZSTAgen, ter ni ugotavljala odmikov dejanskih stroškov na enoto storitve od ocene ali načrtovanih lastnih cen v Poslovnem načrtu STA.

STA je neupoštevaje systemske predpise ali pravila oblikovala svoja »interna pravila« za ločeno evidentiranje obeh dejavnosti. Nepravilnemu razporejanju prihodkov, pridobljenih na trgu, na obe dejavnosti, je prilagodila nepravilno razporejanje celotnih stroškov družbe na javno službo in tržno dejavnost.

Izpostavljamo, da ZPFOLERD-1 in SRS 32 ob upoštevanju PSR 3 omogočajo v STA v celoti pravilno izvajati Sklep Komisije 2012/21/EU.

Zato UKOM tudi pričakuje, da bo STA (pod vodstvom novega direktorja) v letnem poročilu za leto 2021 pravilno izkazala ločeno evidentiranje dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti ter hkrati zagotovila v poslovnem načrtu za leto 2022 potrebne načrtovane podatke o lastnih stroškovnih cenah storitev, ki jih STA zagotavlja medijskim in drugim kupcem. Le na tej podlagi bosta UKOM in STA lahko v letni pogodbi za leto 2022 pravilno določila sodila za izračun nadomestila za tiste storitve, ki jih je STA dolžna javno objavljati v splošnem javnem interesu, vsem pod enakimi pogoji glede na določbe 4. člena ZSTAgen in 2. člena Uredbe.

Javni nadzor nad pravilnostjo izvajanja ZPFOLERD - 1 je pristojen skladno z njegovim 18. členom v STA izvajati tudi Urad za nadzor proračuna, Ministrstva za finance. Globe za kršitve so predpisane v 19. čl. tega zakona. Na podlagi javno dostopnih informacij Urad za nadzor proračuna nadzora pravilnosti izvajanja 7., 8., 9., in 10., člena ZPFOLERD-1 v STA ni izvajal.

STA je naročala v letih 2014-2021 revizije računovodskih izkazov po ZRev-2 za družbo kot celoto in to pri isti revizijski družbi VALUTA d.o.o. iz Maribora. Direktor revizijske družbe je bil tudi sam ključni pooblaščen revizor oziroma podpisnik revizijskih mnenj zadnjih sedem zaporednih let. Nadzorni svet STA ga je imenoval tudi za revidiranje računovodskih izkazov za poslovno leto 2021. Pooblaščen revizor ob računovodskih izkazih družbe kot celote ni revidiral ustreznosti sodil in pravilnosti njihove uporabe pri razmejevanju poslovnega izida na javno službo in tržno dejavnost, saj bi moral skladno z 9. členom ZPFOLERD-1 izraziti o tem posebno oziroma dodatno revizorjevo pisno mnenje.

Ob tem je potrebno izpostaviti, da je pooblaščenemu revizorju (Darku Braniloviču) Agencija za javni nadzor nad revidiranjem (ANR) leta 2018 izrekla ukrep nadzora - javni opomin za obdobje

2018-2023, na podlagi nadzora izvajanja revizijskih nalog pri nekem drugem revidirancu. Kršitev pravil revidiranja tega revizorja je ANR ugotovila že leta 2016, ukrep nadzora pa je postal pravno močan leta 2018 in je javno objavljen v registru ANR. V letu 2021 je isti pooblaščen revizor in hkrati direktor revizijske družbe VALUTA d.o.o. v ponovnem nadzornem postopku ANR; tudi ta informacija je objavljena na spletni strani ANR.

Opozoriti pa je potrebno še na določbo (1) odstavka 21. člena ZSTAgen, ki neskladno z zakonom, ki ureja revidiranje (ZRev-2), določa:» (1) V zvezi z delovanjem in poslovanjem STA mora biti vsako leto izvedena revizija, ki jo opravi pooblaščen revizor oziroma revizijska družba, in na podlagi katere se ugotovi smotrnost in pravilnost poslovanja.»

Posledično se tudi ni izvajal (1) odstavek 22. člena ZSTAgen, ki določa:»(1) STA pošlje letno poslovno poročilo in revizijsko poročilo o smotrnosti in pravilnosti poslovanja iz prvega odstavka prejšnjega člena Državnemu zboru v seznanitev. Državni zbor je vsako leto prejemal le letna poročila z revizorjevim mnenjem k računovodskim izkazom za družbo STA kot celoto. Ni znano, da bi kdaj STA seznanila Državni zbor ali pristojni delovni telesi - Odbor za kulturo in Komisijo za nadzor javnih financ, da ne izpolnjuje v ZSTAgen predpisanih obveznosti glede revidiranja pravilnosti in smotrnosti poslovanja.

STA svojih letnih poročil, ki jih je revidiral navedeni pooblaščen revizor, ni oddajala v javno objavo AJPES. Letnih poročil STA prav tako ni objavljala na svoji spletni strani, saj ni vodila Kataloga informacij javnega značaja, čeprav bi ga ob spoštovanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) morala voditi in objavljati na svoji spletni strani prav zaradi javnega pooblastila za izvajanje javne službe nacionalne tiskovne agencije.

Ocenjujemo, da smo dovolj pojasnili razloge, zakaj UKOM predlaga, da Računsko sodišče izvede *revizijo pravilnosti poslovanja v STA s poudarkom na pravilnosti izvajanja mehanizma nadomestila in meril za izračun, nadzor in pregled nadomestila*. Nenazadnje člen 6 Sklepa Komisije 2012/21/EU določa, da države članice najmanj vsaka 3 leta v obdobju pooblastitve ter na koncu pooblastitvenega obdobja izvedejo redna preverjanja ali poskrbijo za izvedbo preverjanj, da nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, izpolnjuje zahteve iz tega sklepa. Sredi leta 2021 se je izteklo glede na določbe člena 2 (2) Sklepa Komisije 2012/21/EU najdaljše posamezno 10 letno pooblastitveno obdobje za izvajanje javne službe STA.

Predlagamo, da Računsko sodišče v STA izvede revidiranje pravilnosti poslovanja najmanj za poslovna leta od 2018 do 2021.

Lep pozdrav,

mag. Uroš Urbanija
direktor

Priloga:
Predpisi, ki urejejo poslovanje STA

Priloga:

PREDPISI/PRAVILA, KI UREJAJO PRAVILNOST POSLOVANJA STA d.o.o.

SKLEP KOMISIJE z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (Besedilo velja za EGP) (2012/21/EU)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&from=SL>

DIREKTIVA KOMISIJE 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij (Kodificirana različica) (Besedilo velja za EGP) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0111&from=sl>

Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1) <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6008>

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE, Navodila za uporabo pravil EU o državni pomoči, javnih naročilih in notranjem trgu za storitve splošnega gospodarskega pomena...; Bruselj, dne 29. 4. 2013 SWD (2013)53 final/2

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/new_guide_eu_rules_procurement_sl.pdf
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2041

SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI 2016 z dopolnitvami 2019, vključno s Pravili skrbnega računovodenja (SRS 32 na str.244 in PSR 3, na str. 300)

<https://si-revizija.si/datoteke/standardi/1444/srs-2016-knjiga-popravki-2018.pdf>

Uredba o opravljanju javne službe Slovenske tiskovne agencije <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2021-01-2001/uredba-o-opravljanju-javne-sluzbe-slovenske-tiskovne-agencije>

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ)

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3336>